

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
(Posamezne štev.
15 kr.)

Naročnino
sprejema
uprava listu:
„Zaveza-Krško“

Oznanila,
tkrat natišnena,
od vrste 15 kr.

Ornamenta in reklamacije
pošiljajo se
upravnikaštvu
v Maribor.

POPOTNIK.

Glasiło

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Odprište reklamacije so
poštne proste.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu
v Maribor.

Pismom, na kate-
re se želi odgovor,
naj se priden
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziram.

Nefrankovane pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ocen pošlaze knjige
so ne vračajo.

Učitelj, skrbi tudi za svoje zdravje!

(Za nagrado.)

Kakor ima v navadnem življenju sleherni človek svoje dobre in slabe čase, tako se tudi učitelju v njegovem poklicu menjavajo dobri in slabi dnevi, t. j. dušni pretresi so ali vzbudni ali pa potrti. Prvi pretresi povzdigujejo moč življenja, delujejo blagodejno na dušo in truplo in morejo le v čezmernosti ali naglici vzbujenja biti pogubni. Pretresi neugodja pa so zdravju vedno škodljivi.

Vesetje je najlepša in najplemenitnejša ganjenost. Ono daje dobro voljo, občut prijetnosti, lahkote in moči, vzbuja možgansko življenje k živeji pomisli in mika k zaupanju in gibanju.

Nasprotna ganjenost pa vzbuja dušne pretrese neugodja, potrtosti, toge, obupa, razstroji ocevje in živčevje, moti prebavo do medlosti, možgane do zamišljenosti ter lahko prouzroči smrtne nasledke. Baš tako deluje žalost, bojazen, skrb, strah, dušna bolešt, občut dušne ranjenosti in pogube, — najstrašnejše dušno trpljenje.

Da si učitelj zdravje obvaruje, to mu nalaga vže dolžnost do svojega stanu, do svojega poklica in svoje družine. Navedem naj tukaj nekaj pravil, po katerih naj se ravna, da si obvaruje ljubo zdravje sebi in drugim v korist.

Čas, kateri ti ostane nad poučevanje v šoli, razdeli si v svoj oddih in domačo delovanje, ne delaj pa nikdar pozno v noč ali pa precej po jedi, temuč privadi se, da porabiš zgodnje jutranje ure za svoje duševno delovanje.

Vstajaj torej po letu in po zimi rano; svoje dolžnosti zvesto opravi čez dan, zvečer se pa razveseli kratko urico v družbi svojih prijateljev in idi potem kmalu k počitku.

Bodi in gibaj se kolikor ti je mogoče v prostem, zdravem zraku. Ako pri telovadnem pouku z učenci sotelovadiš, hasne to gotovo tudi tebi.

Zraven pa ima učitelj še dosti poslovanja v šolskem vrtu, drevsnici itd. Kedar pa to delo mine in pride zimski čas, tedaj pa se sprehajaj ali obiskuj svoje bližnje sotovariše in prijatelje! Učitelj, kateri mora po šolskih urah v zaprti sobi duševno delati ali po več ur po hišah otroke poučevati, bodi-si da ustreza svojej čistilakomnosti ali hlepnosti po premoženju, kakor mnogovrstnim potrebam obile družine, omaga pod tako težo prej ali pozneje. Prenapeta struna počí, zdravje učiteljevo pa visi dostikrat na tanki nitki; toraj ne preobloži se!

V istej meri, kakor si duševno delaven, bodi tudi zmeren. Kot dnevno vodilo gledé zdravja imej pred očmi: jednakomernost in zmernost, gibanje v prostem zraku, kopelj,

koristno delo, vživanje jedil in pijač v dolgih prenehljajih (trikrat na dan) in pravo izbiranje živeža.

Ker pa je glavno poslovanje učiteljevo vendar le v njegovi šolski sobi, ima ta-le za njega važen pomen ne le gledé kakovosti zraka, temveč tudi gledé splošnega ohranjenja zdravja. Velikost šolske sobe naj ne bode, kakor se sploh misli, samohotna; 10m dolgoti, 7m širokosti in 3·5m visokosti zadostuje, da učitelju ni treba preveč svojih pljuč napenjati in da svoje učence lahko nadzoruje.

Pod tem pogojem bi v taki prostorni sobi ne smelo biti več nego 48 učencev vže v smislu pouka, a razume se, da je zdravoslovje proti denarstvenim pomislekom vedno zadaj, zlasti na deželi. Ker je pa dostikrat več ko polovica omenjenega števila učencev v šolski sobi, treba je, da se zarad pridobitve svežega, zdravega zraka večkrat na dan prevetri. V šolski sobi naj bode vse snažno, brez blata in prahu, naj se tedaj ne pometa jedenkrat ali dvakrat v tednu, ampak vselaj, kedar je potrebno. Prah učitelju, kateri mora v šoli mnogo govoriti, več škoduje nego marsikatera druga neugodnost. A tudi v svojem stanovanji naj gleda, da ima vedno zdrav zrak, na svojem pohištvu pa znažnost in red.

Toda zdravje učiteljevo je pogostoma odvisno še od drugih slučajev. Naj se učitelj še tako drži zdravoslovnih pravil, naj še tako gleda na zdravo stanovanje in zdravo šolsko sobo, na redno delovanje izvan šolskega časa, na zdrav in tečen živež, na gibanje, telesno in duševno okrepčanje, vendar pridejo včasih trenutki, ki učitelju poslovanje obtežijo in življenje ogrenijo. Seveda je splošni učinek, kateri upliva na učiteljev poklic, mnogokrat odvisen od individualnosti učiteljeve, od njegovega temperamenta in značaja. Marsikdo si vsako nezgodo vzame preveč k srcu, za vsako malenkost sam sebe trpinči ter si krajša z vednimi skrbmi in nepokojem svoje življenje, mej tem ko drugi ogleduje vsako reč od jasne strani ter se ne da motiti v svojem ravnodušji. Kdor zamore tako ravnati, blagrujmo ga! Sploh pa spadajo nadarjenejše, plemenitejše in občutljivejše osebe bolj v prvo vrsto.

Tudi tukaj naj v primerih pokažem, kako naj si učitelj pomaga, da si ohrani dušni mir in se obvaruje bolezni. Pri takih slučajih učinek večkrat ni viden ali hiter, a polagoma začne prejšna moč organizma slabeti in živčevje se razstrajati.

Kadar si se silno razjezil, ne jej ničesar, ne dotakni se doma nobednega dela, temveč pojdi v prosto naravo ter se razvedri polagoma na njenem krasnem pogledu, potem sezi po malem delu v vrtu ali pa se raztresi v družbi dobrega prijatelja. Še le potem, ko se ti je srce umirilo in ne čutiš nikakoršnega tiščanja v želodcu, — še le potem pij malo vode, limonade, čaja ali kave, jej nekaj malega a le lahko prebavljivega živeža in porabi dušni pretres z dobro nakano, da se ne bodeš o nobenej stvari več jezil, ker si s tem le zdravje zastavljaš.

Če pa te večkrat zgrabi navadna, prirojena jeza, premagaj jo z moralnimi sredstvi! Kjer se pa jeza kot bolezen pojavi, tam mora zdravnik organični narušaj poiskati in si prizadeti, da pomiri vznemirjene živce in krvne cevi.

Ako si se hudo prestrašil, nikar ne vporablaj tako imenovanih vteševalnih hladilnih sredstev, katera so v narodu običajna, pa organizem po svojem učinku slabijo, toraj bolj škodujejo nego hasnejo. Ako te srce sili k jokanju, zjoči se; ako se tresesh, vleži se za nekaj časa; ako si bled in te mrazi, daj se drgniti po hrbtu, trebuhu, prsih, rokah in nogah, da postane koža rudeča. Pomiril se bodeš, ako se precej po strahu z dlanmi od čela nizzdolu gladiš in se s prstmi v laseh praskaš na ta način, kakor bi se česal. Dobro je tudi, ako sneš košček v vinu namočenega kruha, da hitro izpustiš sealnico in se gibaš v prostem zraku.

Dušne bolesti lahko nastanejo po razžaljenji častilakomnosti, preziranji, poniževanji, zaničevanji, skrbi za lastni ali tuji blagor. Akoravno se učitelj potrti dušni ganjenosti ne more vsikdar izogniti, vendar mu je mogoče, da si jo olajša, ako je gospodar nad svojimi čutili. Popolna, nekaljena sreča ni niti učitelju niti drugemu človeku v last, temveč menjati se morajo dobri in slabi dnevi. „Dež za solncem mora biti, za veseljem žalost priti“. Vedni mir in uživanje veselja itak ni svrha zemeljskega življenja; neugodnosti povikšajo le mik ugodnosti. Dalje časa trajajoča, duši in truplu pogubna žalost ni vredna ničesar; ne more ti nadomestiti nikakoršne izgube, niti vžaljene časti, pa tudi ne zboljšati okolnosti. Potrtost napravi človeka še bolj nesrečnega, kakor je v resnici. Ako pa žaluješ nad tem ali unim, kar ti namreč srce teži, tedaj pa pribeži večkrat v naročje proste prirode; kajti gibanje pod prostim nebom in dihanje duhtečega zraka najbolje pospešujejo razvedrenje duše. Potem pa zaupaj na Boga, „kateri pregleda srce in obisti slehernega“, in živi vsak dan tako, kakor bi bil zadnji, o katerem moraš božji pravici odgovor dati. Čuti in delaj za sedanjost, upaj na zadovoljno preteklost, ne zamudi in ne zbegaj sedanjosti z upom in sè skrbmi na prihodnjost in pridobi si vsak večer zavest, da si dan koristno in dobro dovršil. Obvaruj si v vseh okolnostih vero na dobro, na ljudi, ne imej nobednega za slabejega, ko je v resnici, povrni hudo z dobrim, preženi nezaupnost in sovraštvo in išči veselje tega sveta v plemenitem vživanji družbinske domačije, prijateljstva, ljubezni, občevanja, prirode in pridobi si to pravico vživanja z delavnostjo in s trdnim značajem.

Ovire povoljnemu učnemu in vzgojnemu vspehu na ljudski šoli (zlasti na deželi) in kako bi se odstranile.

(Dalje.)

Druga ovira, ki povoljni učni vspeh zeló zadržuje, je neredno šolsko obiskovanje zlasti na deželi. Slabo šolsko obiskovanje je vestnemu učitelju prava muka. Najboljši strokovnjak in če je še tako marljiv in vnet za svoj stan, svojega namenjenga cilja vendar doseči ne more, ako je primoran vsako stvar vsakemu učencu posamez razlagati. In vendar pride v šolah na deželi učitelj pri slabem obiskovanji šole skoraj dan za dnevom v ta nesrečni položaj. Osvetlimo stvar s primerom. Učitelj hoče danes po svojem načrtu o tem ali onem predmetu, recimo v računstvu korak naprej stopiti in svojim učencem kaj novega razkazati, n. pr. delitev z desetinskimi števili. Ako so učenci prejšnje dobro umeli ter imajo trdno podlaga, (ko bi te ne imeli, bi učitelj ne nadaljeval), delitev desetinskih števil delala jim ne bode nikakoršne težave; pri dobrem pouku učiteljevem dozdevala se jim bode igrača. Koncem ure konstatovati more učitelj, da je njegov pouk imel dober vspeh. Prihodnjo računsko uro hoče zopet nadaljevati; predno pa nadaljuje, prepriča se, so-li vsi učenci tvarino pretečene ure dobro prebavili. Koj po prvih vprašanjih zapazi, da mu trije, štirje ali celo osem učencev ne more dati nikakoršnega odgovora. Z velikimi očmi se čudijo učitelju, kako jih more nekaj vprašati, kar jim še nikdar razkladal ni. Ti učenci zadnjič niso bili navzoči. Ko se učitelj tega prepriča, kaj mu je storiti? Bode-li pustil vseh osem učencev, katerim to še ni znano, v nemar in nadaljeval? Vest mu tega ne pripušča. Treba je v novo pričeti. Ako je pozornost učencev dovoljna, mogoče mu morebiti bode koncem ure vendar nekoliko nadaljevati. Vesel je, da more to storiti in vsaj mali del svojega načrta izvršiti, akoravno zopet nekaj učencev ni navzočih. V tretjej računске uri pa je zopet primoran učencem, ki pri pretečenej uri niso bili v šoli, prejšnje na novo razkladati; tako ima to muko

skozi celo leto. Koncem leta reči si mora, da je bil sicer marljiv in vesten, a smotra vendar ni dosegel. Kdo je vzrok tega? Učitelj? Nikakor! Otrok? Tudi ne, ampak izjemši one slučaje, kadar ima otrok postavno pravico izostati, zopet neolikanost in malomarnost starišev, katerim je odgoja deveta skrb.

Ako iščem vzrok te nevednosti in malomarnosti, pokaže se mi nova ovira svobodnemu razvitku človeške odgoje v sovražnem vplivu taistih činiteljev, ki ljudstvo hujskajo proti uredbam sedanje šole, trdeč, da te uredbe niso v smislu krščanstva. Ne bode mi, menim, treba dokazovati napačnost takega iz sebičnih namenov izviraajočega prizadevanja, saj sem preverjen, da govorim iz srca vseh častitih navzočih, ako rečem: mi učitelji in z nami vsa odkritosrčna inteligenca smo ponosni, da je visoka vlada avstrijska prva od drugih evropskih držav spoznala pravi vir ljudskega blagostanja v obenej, temeljitej in duševno svobodnej ljudske izomiki.

Tretja pogubonosna ovira učnemu vspehu je, da se mladina v času, ko se telo najbolj razvija, preveč rabi za razna, večasi celo težavna dela. Po mestih in krajih, kjer so tovarne, pri izdelovanji tovarniških izdelkov, na deželi za razna kmetijska dela. Koliko to naravni razvoj dušnih in telesnih močij zadržuje, je po staroznanaj izkušnosti, da le v z zdravem telesu biva zdrava duša, jasno vsakemu olikancu.

Uporaba šolske mladine za razna dela je vže pri rednem šolskem obiskovanji velika ovira, kajti vzrok je nepazljivosti pri poučevanji. Brez splošne pozornosti učencev pri poučevanji pa je povoljni učni vspeh nemožen.

Pri sedanjih šolskih razmerah nahaja se na deželi obilo krajev, kjer ima otrok jedno ali celo po dve uri hoda v šolo. Otroci, zlasti mlajši učenci nižjih razredov pridejo vsled daljnega pota navadno utrujeni v učilnico; ako pa so bili vrh tega še primorani pred odhodom razna dela opravljati, tem večja bo utrujenost. Take otroke pri zelo vročem poletnem vremenu, a tudi po zimi celo pri najživahnejšem pouku zaspanec posili, da v sred uka zadremljó. Čuteči in pravo misleči učitelj jih radi tega kaznoval ne bode. Duša je morebiti voljna, a meso je slabo.

Govoril sem o takih slučajih s tovarišem, ki je ne le v krogih svojih kolegov obče priljubljen in spoštovan, ampak tudi pri svojih predstojnih mu šolskih oblastnijah na glasu izbornega pedagoga in strokovnjaka; kaj mi odgovori on? Rekel mi je: Tudi meni se večkrat pripeti, da kak od šole zelo oddaljen učenec med poukom zaspi, jaz ga ne budim, ampak še njegove sosede na levej in desnej opozorim, naj ga pusté, da si malo odpočije in pridobi novih telesnih in s telesnimi tudi dušnih močij, zato bode pa v prihodnej uri tem pozornejši. Učitelji primorani smo tako ravnati, a učni vspeh nam to vendar ovira, tudi pri rednem šolskem obiskovanji. Koliko tehtnejša pa je ta ovira v istih slučajih, kadar je uporaba šolske mladine za razna dela vzrok nerednega šolskega obiskovanja ali celo popolne odsotnosti od šole?

Četrta ovira povoljnemu učnemu vspehu je, da zlasti na deželi, kjer ima poprečno večina otrok revne stariše, učenci pogosto nimajo najpotrebnejših učil. Marsikateri učenec je vnet za pouk in voljen vsako željo in povelje učitelja izpolniti, a manjka mu tablice in zvezkov, v katerih bi se vadil pisanja, računstva, risanja; manjka mu knjig, iz katerih bi doma ponavljal, kar mu je učitelj v šoli razlagal. Vzrok tega je navadno revščina, pogosto pa tudi malomarnost starišev.

O disciplini (šolskej strahovalnosti) govoril bi bil vže v pričetku, a stvar zdi se mi tako jasna, da je ne bodem natančneje razmotrival. Jaz menim, da ne le vsak starejši učitelj v praksi, nego tudi vsak pripravnik, ki je dovršil svoje študije na učiteljšči in stopil v javno življenje je vže po teoriji popolno prepričan, da je prava disciplina neobhodno potrebna podloga vsemu pouku in vsej šolskej vzgoji sploh.

Velika ovira povoljnemu učnemu vspehu so tudi prenapolnjeni razredi. Na deželi se nahajajo tu in tam kraji, v katerih še ni posebnega šolskega poslopja; za silo adaptira se navadna kmečka soba za šolo; v takih slučajih najdemo celo kopo ovir ne-le pri pouku, ampak tudi iz stališča šolske higijenije, (kar je zelo važno), dá se mnogo kritikovati. Navadno so tik takih šolskih sob tudi druga gospodarska poslopja. V sredi uka slišiš prepir hlapeev, ali mlatiče, ali kovača, drdranje mlinskih koles itd. Vse pozornost učencev od pouka odvrača. Pa tudi v krajih, kjer ima šola svoje poslopje, nahajajo se pogosto zlasti pri starejših šolah premali prostori. Še druga ovira v šolah na deželi je, da pogosto primanjkuje najpotrebnejšega šolskega orodja in učil. Tu je težavno ali celo nemogoče doseči povoljni učni uspeh.

Ovire, ki vzgojo sploh zadržujejo so različne, kakor one pri pouku. Ako iščemo njih vire in vzroke, najdemo jih žalibog zopet v domačej vzgoji. Domača vzgoja, mesto, da bi javnim odgojiteljem pot gladila in gojence po svojej možnosti za šolsko vzgojo pripravljala, dela v svojej malomarnosti in napačnosti ravno nasprotno. Nahaja se obilo starišev, ki svoje otroke neredno v šolo pošiljajo ali jih celo od šole popolno zadržujejo, meneči, da sedanja šola marsikaj nepotrebnega, da celo škodljivega učí. V svojih zastarelih idejah mislijo le na svojo minuloost, a ne na bodočnost svojih otrok.

Kako malo je prebivalstvo še sedaj za vzgojo vneto, kaže nam najnoveše izvestje šolske statistike. Od 3,335.674 za šolo godnih otrok cele Avstrije odtegnilo se je šolskej vzgoji ogromno število 365.593 otrok; in če tem prištejemo še 21.895 telesno ali duševno za uk nesposobnih, ostala je skoro $\frac{1}{8}$ vseh za šolo godnih otrok brez vsega pouka. Po statistiki je 5 avstrijskih dežel, ki nadkrihujejo v tem oziru vse druge, namreč: Bukovina, Galicija, Dalmacija, Primorsko in naša Kranjska, ki ima 17% takih otrok. To število nam jasno kaže, kolika vnema še nadvlada ljudstvo in kako marljivo še bode treba delati, predno solnce prisije skozi sedaj še temne oblake.

Poguben vpliv na vzgojo imajo tudi slabi vzgledi starišev, sorodnikov, poslov in vse slabe medsebojne tovaršije mladine. Te ovire premišljeva je, zapazi oko odgojitelja skoro v vseh krogih človeške družbe še marsikaj nedostatnega. Govoril bodem tu le o slabih vzgledih in slabih tovaršijah na selih. Oglejmo si najpoprej družbinsko življenje na naših kmetih. Koliko v resnici srečnih zakonov pa nahajamo? Če ni soglasja med očetom in materjo, kako pa bi naj potem prišlo do soglasja mej stariši in otroci? — Največja surovost srca nahaja se navadno tam, kjer je duševna izomika na nižji stopnji. V kmetiskih rodbinah, kakor tudi pri rokodelcih, po trgih se pogosto pripeti, da mož, ako živi s svojo ženo v zakonski neslogi, išče tešila pri polnem bokalu, če mu gmotne razmere to le količkaj dopuščajo. Ko pride potem — včasih pijan — domu, vname se prepir in pogosto krvav boj s stoli, lonci, skledami in drugimi stvarmi, ki so baš pri roki. Med bojem seveda jezik tudi ne počiva. Tu slišiš imena vseh dvo- in četveronogatih in rogatih domačih živali; vsako ime dobi še v olepšavo svoj epitheton ornans. Kdor še ne pozna barv in raznih svojstev domačih živali, nauči se jih pri takem prizoru na mah. — Otroci so med tem navadno primorani v kakem kotu vse to plašno gledati in poslušati, in če se kateri morda od strahu začne jokati, dobi zato od pijanega očeta še robato plačilo! — Telesna rana mu sicer zaceli, a kakova je rana, katero je ves vtis takega prizora vsekal globoko v otroško sree? Vsak vzgojitelj na deželi ima pogosto priložnost, nasledke takih slabih vzgledov opazovati, prepričati pa se tudi o resnici pregovorov: „Jabolko ne pade daleč od debla“ ali „Ti očeta do praga, sin tebe čez prag“.

Jednako, ali pogosto še pogubnejši vpliva slaba tovaršija na vzgojo. Slaba tovaršija je prava kovačnica hudobij in napak mladine. Ta vzgoji sovražni činitelj nahaja se po trgih in mestih, kjer je zbirališče proletarijata in torej namreč npravno zanemarjenih

otrok v mnogo večjem številu, nego na kmetih. Ako zajde otrok pametnih in olikanih starišev v tovarišijo takih zanemarjenih otrok, kmalu se bodo pokazali slabi nasledki. Srečen oče in srečna mati, ako pride še o pravem času škodljivemu vplivu take tovarišije na sled ter izloči svojega otroka iz nje, dokler se zlobnost ni še ukoreninila in srce ni še preveč popačeno.

Omeniti mi je še druge ovire, ki ima lik čudni rastlini to posebno svojstvo, da le v tmni krepko raste. Posadi jo na solnce, vsahnila ti bode takoj. Kmetško prebivalstvo to čudno rastlino posebno ljubi in jo goji s vso pozornostjo, pripisujoč ji celo čarodejne moči. Kako čudno, da je pri vsem tem vzgoji mladine oster strup; imenuje pa se — fatalizem.

Kaj koristi učitelju, če daje starišem navode, kako naj svoje otroke doma vzgajajo, če jim svetuje, katerega dela naj se otroci, izstopivši iz šole poprimejo, da jim bode po svojih dušnih in telesnih močeh mogoče pošteno svoj kruh služiti; kaj koristi učitelju, da prigovarja starišem, naj svoje otroke redno v šolo pošiljajo, če mu pa oče koncem vseh besed odgovori: „Če je mojemu otroku to odločeno, bo to itak dosegel; ako mu pa ni odločeno, potem je ves trud zaman in vsa vaša šolska vzgoja“.

Še druga ovira vzgoji, ki se nahaja navadno med kmetškim prebivalstvom, so razne vraže ali tako imenovano babjeverstvo. Žal, da je to kvarljivo rastlino, ako se je ukoreninila, zelo težko iztrgati. Zaman se trudiš, ako hočeš kmetu, ki vže od mladih nog veruje, da mu duhovnik tečo dela, ali da mu žabe krave molzejo, izbiti to neumnost iz glave. On je, kakor sam trdi, o svoji veri tako rekoč vže prepričan.

Jednako je z vero o duhovih ali spiritizmu v kmečkej obleki. Ta vraža je najbolj razvita; temu pa se ni čuditi, če pomislimo, da ima tu domišljija široko cesto in si svoje pošasti lahko slika v vsakakoršnej obleki. Kultura te imenitne stroke babjeverstva prične se pa tudi radi svoje odlične vrednosti koj pri zibel. Škodljivi vpliv te vraže na vzgojo je očividn, škodljiv pa je tudi v svojem odbojnem učinku na organizem, kajti taki ljudje so pravi strahopetci in skrajno občutljivi. Komaj se prične noč, slutijo že pod vsakim grmom, za vsakim voglom kako pošast; majhen šum, ki ga je učinila miška, stori, da se jim lasje ježijo ali hlače tresejo.

Navedel bi lahko dokaz drugih vraž, pa čemu, vsaj so vse iz istega lonca in vse vzgoji škodljive.

Ovira vzgoji, katere ne smemo prezirati, je tudi čitanje neprimernih ali celo slabih knjig. Akoravno slovenska književnost nima toliko izmečkov, kakor se jih nabaja pri drugih narodih, vendar je tudi pri nas dosti kvarljivega. Čitanje slabih knjig je za mladino strup in glavna ovira vzgoje sreća. Kako se v sedanjej dobi, v dobi tovarnic in strojev, vzgoja sreća zanemarja, občuti vsak, ki opazuje javno življenje; v krogih priprostih delavcev, v krogih meščanov, kakor tudi v tako imenovanih višjih krogih, povsod najdemo v tem oziru jednako podlost.

Človeški duh se bistri, vede napredujejo, a tisti del človeka, kateri mu še le daje pravo vrednost, sreća, zanemarja se popolnoma! Blage občutke gojiti in kazati ni več moda, trdi olikani postopač po novej šegi. V črnem fraku in rokavicah sicer suroveža ne slutimo, a treba le ž njim govoriti, in spoznali bodemo koj neobčutljivost in puhlost njegovega sreća.

(Konec sledi.)

Iznajdba knjigotiskarstva.

(Učna slika za višjo stopnjo.)

Spisal **Gabrijel Majcen.**

(Dalje.)

b) α) Spoznali ste, da je bila iznajdba knjigotiskarstva velikanski čin. Kaj pa je bil začetek tega čina? Kakšen, ako ga primerjamo s činom samim?

β) Hočemo pa tudi videti, kako je postalo iz majhnega veliko. Kako se je razvilo iz pisanja knjig tiskarstvo knjig? (— — — — — Počasi in pri velikem trudu Gutenberg-ovem.)

Iz majhnega zraslo je veliko počasi in pri velikem trudu Gutenberg-ovem.

c) Priprava. V povesti o iznajdbi knjigotiskarstva se pa tudi lahko mnogo učite iz tega, kako so osebe, o katerih sem vam pripovedoval, ravnale in kakšne lastnosti imajo.

Smoter. Najprej hočemo govoriti o Gutenberg-u, potem o Faust-u, naposled o Schöffer-ji.

Zvršitev.

α) Kako je prišlo do velikega čina? (— — — — — Prvo je bila misel.)

Kaj je storil Gutenberg, preden je izvršitev misli počel? (Preskušal jo je, ali je res dobra ali ne, in preudarjal, ali se da zvršiti ali ne.)

Storijo tako vsi ljudje?

Ljudje, kateri tako storijo, imenujejo se modri.

Kako je postopal Gutenberg? (Modro.)

Kaj je storil, ko je spoznal, da je misel dobra in da se da zvršiti? (Postavil si je nje zvršitev za smoter.)

Ali je pri tem ostalo?

Marveč kako je ravnal? (Smotra ni izgubil iz očesa, neprenehoma in z vso silo je težil po njem.)

Gutenberg ni bil človek samih mislij in besedi, ampak mož dejanja.

Je-li bilo velike sile treba?

Zakaj? (Ker so se mu stavile zapreke.)

Katere? (Lesena pismena so se lomila, Strassburg mu ni kazal za zvršitev misli, denarja ni bilo, sodruga sta ga zapustila.)

Zakaj je bila nezvestoba sodrugov za Gutenberg-a hud udarec? (Ker je Faust imel denar, Schöffer pa znal jako lepo črke risati.)

Kaj bi bil marsikateri človek v takih položajih storil? (Smoter bil bi popustil; bil bi obupal.)

Kaj pa je storil Gutenberg? (Za pismena si je izbral drugo snov, Strassburg je zapustil, denar si izposodil, združil se, potem se pa postavil na svoje noge, sploh vse zapreke srčno odstranil.)

Kakšen je bil, ker ga nič ni odvrnilo od njegovega smotra? (Stanoviten.)

Kaj je iz tega moralo slediti? (Da je smoter dosegel.)

Pripoveduj, kako je Gutenberg postopal od trenutka, ko ga je misel o tiskanji s pismeni prešinila prvokrat, do trenutka, ko je bila ta po njegovi volji zvršena?

Ali mu ni vštovati v greh, da je delal dolgove?

Zakaj ne? (Misel je bila dobra; za nje zvršitev pa je bilo treba denarja; z denarjem se je misel dala zvršiti; bil je prepričan, da po zvršitvi denar lahko vrne.)

Še nekaj se mi pri Gutenberg-u jako dopada? Kaj pa? (Da Faust-u hudega ni povrnil s hudim.)

Gutenberg je bil tudi dobrega srca.

Ali najdete pri Gutenberg-u kaj, kar se vam ne dopada?

Kaj? (Da je delal na skrivnem, pri tem pa vedel, kolika dobrota bi bila ljudstvu, ako bi se njegova iznajdba razširila.)

Kaj ga je v to zapeljalo? (Lakomnost mu je pomigavala in on, ki je sicer bil tako vrl, dal se ji je zapeljati.)

Ponovi, kakšen mož je bil Gutenberg! (Bil je moder, mož dejanja, stanoviten, do-brosrčen, vendar dal se je lakomnosti zapeljati.)

β) Kam lakomnost človeka zapelja, vidimo pa še bolje pri Faust-u.

Kaj je vsled lakomnosti storil? (Gutenberg-a je od sebe pahnul in delavce imel zaprte.)

Kako je Faust ravnal z Gutenbergom?

Kakšen je bil Faust, ker je delavce imel noč in dan zaprte?

Kakšen je bil Faust vsled lakomnosti? (Trdega srca in ni se bal krivice.)

γ) Kaj veš povedati o Schöffer-ji? (Bil je pomočnik Faust-ov.)

II. Premišljavanje.

1. Primerjanje in odmišljavanje.

a) α) Kako so se delale knjige takrat, ko se je smodnik iznašel?

Kaj je napeljalo Bertolda Schwarz-a, kaj Gutenberg-a na iznajdbo?

Katera iznajdba je za človeštvo večega pomena, iznajdba smodnika ali iznajdba knjigotiskarstva?

Zakaj?

Ali veste v zgodovini kateri drug dogodek, ki bi bil za omiko vesoljnega človestva jednako velikega ali večega pomena? (Prihod Jezusa Kristusa.)

Zakaj?

Za prihodom Jezusa Kristusa je iznajba knjigotiskarstva za omiko vesoljnega človeštva navažnejši dogodek.

β) Kateri čin, iznajdba smodnika ali iznajdba knjigotiskarstva, pa je vže več hudega zakrivil?

Kako?

Kateri čin pa je vže več dobrega povzročil?

Kako?

Dobre knjige so najboljši prijatelji.

Slabe knjige pa najhujši sovražniki.

b) α) Kako je Gutenberg ravnal, preden se je lotil izvršitve misli? (Misel je preskušal — — —).

Imenuj može, ki so tudi tako postopali! (Rudolf Habsburški, George Stephenson — —).

Kakšni so bili ti može, ker so tako postopali?

Kako postopa moder človek pred dejanjem?

Moder človek misel preskuša, ali je dobra ali ne; ako je spoznal, da bi bili nasledki zvršitve dobri in da mu je zvršitev mogoča, postavi si to za smoter, katerega hoče doseči.

β) Kako je Gutenberg postopal dalje, da je smoter dosegel? (Ni ga izgubil — —).

Kako Rudolf Habsburški, Stephenson?

Kakšni so bili ti može zategadelj?

Kako ravna stanoviten človek? (Stanoviten človek smotra ne izgubi izpred očesa, z vso silo teži po njem; nobedna zapreka ga ne prestraši, vsako srčno odstrani in ne neha, dokler smotra ne doseže.)

γ) Kako se je Gutenberg vèdel proti Faustu, ki mu je hudo storil? (Hudega ni mu vračal s hudim.)

Ali poznaš drug tak vzgled? (Štefan v berilu „Povračuj hudo z dobrim!“ 2. ber.)

Kaj pa je Stefan še storil? (Hudo povrnil z dobrim.)

Kateri je še boljše ravnal, Gutenberg ali Štefan?

Ali poznaš še kateri tak vzgled? („Kruh in voda“ 2. ber.)

Kakšen je človek, ki hudo vrača z dobrim.

Blag človek hudo vrača z dobrim.

δ) V čem je Gutenberg Faust-u nekoliko podoben?

Kaj je Faust vsled lakomnosti vse storil?

Drug primer!

Lakomnost je sama na sebi greh ter še zapeljuje v druge grehe.

ε) Kakšen je bil Gutenberg gledé premoženja?

Kot ubožec postal je dobrotnik celemu človeštvu.

Kako pa?

Povej drug temu podoben vzgled v zgodovini ali v svetem pismu! (Sv. Severin, Sv. Ciril in Metod, Stephenson.)

Vsak, bodi bogat ali ubog, more postati dobrotnik celemu narodu, celemu človeštvu, ako moči, katere mu je dal Bog, dobro porabi.

ζ) Kaj je storil Gutenberg, ko je videl, da smotra sam ne more doseči? (Združil se je.)

Drug primer! (Stephenson — — —).

Dobro je, da se človek s človekom združi, ako je sam preslab.

η) Je-li Gutenberg s to združitvijo toliko pridobil, kolikor je pričakoval?

Zakaj ne?

Druge primere!

Modro je, v združitvi zanašati se le na se.

ι) Kakšen je bil začetek temu velikemu činu? (Majhen.)

Ali veš v zgodovini še kateri drug tak primer? (Iznajdba smodnika, rast avstrijsko ogrske monarhije, iznajdba lokomotive — —).

V prirodi? (Želod in hrast, virček in reka — —)

V življenji? (Iskra in požar — —).

Početki velikega so majhni. Neznatno je često početek velikemu.

κ) Kako je pri knjigotiskarstvu malo raslo, dokler je postalo veliko? (Počasi in pri velikem trudu človekovem.)

Druge primere! (Naša domovina — —).

Malo raste le počasi in pri velikem trudu človekovem, dokler postane veliko.

λ) Rekli ste tudi, da knjigotiskarstvo človeka vzpodbuja delati, ako tudi ve, da še smotra ne doseže.

Zakaj? (Ker misel ostane ohranjena in vsled tega pričeto delo lahko drug nadaljuje).

Kaj je toraj treba, da nezvršeno delo lahko drug nadaljuje? (Da naslednik misel dobi.)

Ali je treba, da se to zgodi vsikdar po knjigah?

Kako se še more to zgoditi?

Kedaj bode tudi to zadoščalo?

Primere.

Iz teh primerov ste pa tudi spoznali, da še vsikdar treba ni, da naslednik pode-
duje tudi misel.

Kedaj ne? (Kadar se misel v zapuščenem delu samem lahko najde.)

Toraj na vsak način trud pridnega ni bil zastoj.

Čemu pa služi vsako teh del, o katerih smo govorili? (V splošno omiko.)

Ako človek smotra tudi ne doseže, trud njegov ni zastoj; z vsakim korakom, ki ga v dobrem storiš naprej, storiš nekoliko v vzvišeno svrho splošne omike človeške.

(Konec sledi.)

Št. 174. Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

I.

Svoj pristop k „Zavezi“ so naznanila:

1. „Radovljiško učit. društvo“.
2. „Okrajno učiteljsko društvo pri Sv. Lenartu“.
3. „Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo“.

II.

Društvenino za tekoče društveno leto je poslalo „Radovljiško učiteljsko društvo“ v znesku 3 gl. 30 kr.

III.

Za glavno zborovanje naznanilo je „Tolminsko učit. društvo“ predavanje: „Pravne razmere ljudskih učiteljev“. Poročevalec: And. Vertovec, učitelj v Tolminu.

Krško, dne 20. januarija 1891. l.

Direktorij.

Društveni vestnik.

Ljubljana. (Občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“.) Dne 29. decembra m. l. ob 9. uri dopoldne vršil se je v magistratni dvorani občni zbor „Slov. učiteljskega društva“ in bil mnogobrojno obiskan, kajti došlo je do 50 učiteljic in učiteljev. Predsednik g. Žumer pozdravi zborovalce, se njim zahvali na mnogobrojni udeležbi in opisuje važnejše društvene dogodjaje. Vesel dan je bil presvitlega cesarja hčere poroka in desetletnica, ko je nastopil deželno predsedništvo baron Winkler, kateri ni le oče deželi kranjski, ampak jako skrbni zavetnik vsega učiteljstva na Kranjskem. Starosta kranjskega ljudskega učiteljstva, kateri je pričel izdajati „Učiteljskega Tovariša“ pred 30 leti, je uredništvo odložil, list pa odstopil „Slovenskemu učiteljskemu društvu“, katero ima odslej svoje glasilo. Da bode tudi po pravihlih zajamčeno, predložila se bode v ta namen preuredba pravil. Delovanje „Slovenskega učiteljskega društva“ skrcilo se je zadnja leta nekoliko, ker so se po raznih krajih ustanovili in se še snujejo okrajna učiteljska društva, kar je dobro znamenje za probujo učiteljskega stanu. „Slovensko učiteljsko društvo“ pa še vedno ostane splošno društvo ne le za vso deželo kranjsko nego in preko njenih mej, ker ima ude povsod. Društvo je pristopilo k „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“ in hoče tudi nadalje dolovati pri šolstvu na podlagi sedanjih šolskih zakonov v jedinosti sčinitelji, kateri so za to poklicani, pod zaščito presvitlega cesarja Franca Jozefa I., kateremu zakliče predsednik trikrat „Slava“ in Živio“. Temu klicu zbor navdušeno pri-

trdi. Društveni tajnik g. učitelj Krulec poroča o delovanji društvenega odbora, omenja zlasti korakov za povišanje učiteljskih plač, katero se je srečno doseglo. Zahvala gre za to vsem deželnim poslancem, v prvi vrsti gg. Višnikar-ju, Šuklje-ju in Hribar-ju. Tajnik zahvaljuje se potem g. Andreju Praprotnik-u, ki je društvu prepustil list „Učiteljski Tovariš“. G. Žumer prevzel je uredovanje, g. Kokalj pa upravnništvo, posebno pa je pripomogel s svojim dobrim svetom pri vsej zadevi g. c. kr. okrajni šolski nadzornik, profesor Fran Levec. Želeti bi bilo, da bi se učitelji trdno oklenili slovenskega učiteljskega društva in mnogobrojno pristopili, dosednji sotrudniki pa še marljiveje podpirali društveno glasilo. G. profesor Anton Nedved, kateremu je društvo izročilo častno diplomo, jo je radostno vsprejel in izrekel, da bode vsikdar rad deloval društvu v korist. Deželni poslanci hoteli so uporabiti društveno sobo za svoja klubova posvetovanja. Društveni odbor bi bil radovoljno sobo odstopil gg. deželnim poslancem, a hišni gospodar, grof Blagay tega ni dopustil. Vsled tega je društvo svoje stanovanje v grofa Blagay-a hiši odpovedalo in društveno knjižnico preselilo v poslopje II. mestne šole. Po smrti izgubilo je društvo dolgoletnega tajnika, g. Govekar-ja, gospo učiteljico Kern-ovo in učitelja Arko-ta v Sodražici, katerim bodi blag spomin. Društveni odbor imel je 7 sej. Društvo imelo je nad 80 pravih, jednega častnega in dva podporna ude. Tajnik Krulec konča svoje izvestje: „Svojega poročila ne morem drugače skleniti, kakor s pozivom do našega učiteljstva, da

se trdno oklene našega društva v to svrhu, da pokažemo javnosti, da poznamo svoje stanovske dolžnosti in da se zavedamo tudi svojih pravic Združenih s č. duhovščino hočemo vzgajati nam izročeno deco v prid narodu, a odločno se hočemo upreti oni stranki, ki vže nekaj časa ruje in podkopuje veljavo nekaterih zaslužnih dnmoljubov in se v zadnjem času tudi v zavedno učiteljstvo zaletuje. Konstatovati moramo, da naše društvo o tej zadevi ni doslej ničesar ukrenilo — ker je jedinosti tako treba, a zapomniti si hočemo, protestujoč proti temu činu, kaj in kako napominana stranka o nas učiteljih misli“. Poročilo tajnikovo se potem jednoglasno odobri in v imenu vseh zborovalcev izreče mu g. predsednik mej dobroklici zahvalo. Blagajnik g. Tomšič poroča, da je imelo društvo 166 gl. 1 kr. dohodkov, po odbitih stroških ostalo je v blagajnici 87 gl. 16 kr. Pregledovalci računov izvolijo se gg. Armič, Josin in Maier. Knjižničar g. Kokaalj poroča, da ima društvo sedaj vže nad 300 knjig in da je tiskan katalog, ki je vsakemu udu na razpolaganje. Potem se je sklenila preuredba pravil, po nasvetu odborovem. Udje bodo odsej plačevali mesto 1 gl. 3 gl., zato pa dobe brezplačno društveno glasilo „Učiteljski Tovariš“. G. učitelj Luznar nasvetuje, da se izvoli g. ravnatelj Andrej Praprotnik častnim članom. Predlog vsprejme se soglasno. Gosp. učitelj Trošt nasvetuje, naj bi zbor dovolil za spomenik za društvo vzezalužnemu umrlemu učitelju g. Govekar-ju primeren donesek. G. Tomšič podpira ta predlog in sklense se, da odbor odloči visočino prineska. Kot delegati za občni zbor „Zaveze učit. društev“, kateri se bode drugo leto posebno slovesno vršil o binkoštih v Trstu, izvolijo se gospodične učiteljice Miklavčič in dve gospodičini Praprotnik pa g. Trošt. Štirji odposlanci se pozneje določijo iz vrste Ljubljanskih ljudskih učiteljev. V odbor se izvolijo gg.: Žumer, Krulec, Tomšič, Kokaalj, Bahovec, Ferlan, Razinger, Trošt in Raktelj. Predsednik g. Žumer zahvaljuje se za mnogobrojno udeležbo in izreka željo, da bi

se društvo jednako lepo razcvitalo, ko doslej. Potem je predaval gosp. učitelj Luznik o didaktofonu. Po „Sl. N.“

Celje. (Vabilo.) „Celj. učit. društvo“ ima v nedeljo 8. febr. t. l ob 11. uri dopoldne v celjski okoliški šoli svoj letni glavni zbor. Ker se dne 4. januarija zavoljo jako nengodnega vremena ni zbralo dovoljno število udov, ostane prejšnji dnevni red še za to zborovanje. — Za obilno vdeležbo prosi odbor.

Iz novomeškega okraja. (Vabilo.) V smislu § 3 in 13 društvenih pravil določi se prva seja društvenega odbora, kakor tudi prvi javni zbor v tekočem letu na ponedeljek 9. februarja 1891. točno ob 10. uri zjutraj v šolskem poslopju v Toplicah. Ker mora vsaj pet udov navzočih biti, da je odbor sklepčen, naj gospodi odborniki točno ob določenem času priti izvolijo. — Razgovor o društvenem glasilu: „Popotnik“, „Uč. Tovariš“, „Rim. Katolik“. — Razni nasveti, katere naj oni člani, ki se zborovanja ne morejo vdeležiti, vsaj do 6. februarja 1891. društvenemu tajniku pošljejo. — Za tekoče leto so društvenino vplačali gg.: Ferdinand Kalinger, Davorin Judnič, Davorin Grčar. V smislu §§ 9 in 17 društ. pravil naj gč. učiteljice in g. učitelji po poštni nakaznici pošljejo letne doneske društvenemu tajniku ali blagajniku. Tajnik.

Iz Radovljice. (V a b i l o) k II. koncertu, katerega priredi „Radovljiško učiteljsko društvo“ v prid šolstvu tega okraja dne 2. svečana t. l. v gostilni g. „Wuchrerja“ v Lescah. Vspored: 1. J. pl. Zaje: Dijaska, zbor. 2. Eisenhut: V naravi, zbor. 3. „*“ Mihova ženitev, kvartet. 4. W. H. Veit: Keber in cvetica, zbor. 5. A. Foerster: Milica, kvartet. 6. A. Hajdrih: Petelinčkova ženitev, zbor z duetom. 7. Knittl: Žezulinka, zbor. 8. F. Towabowsky: Na gorah, zbor. — Vstopnina za ude 30 kr., za neude 60 kr. od osebe. Začetek ob 7. uri zvečer. Po končanem vspredu prosta zabava.

O d b o r.

Pisma iz Sibirije.

(Druga serija.)

II.

„Nikar mi ti drugih ne vodi,
Če tebi se samemu blodi!“

Mrzlo je v Sibiriji, da se mi kar zanohta. In ta neznosna čezkraška burja brije toli nevsmiljeno pod nosom, da se človeku skoraj kri strdi. Vsaj pa drugače tudi ni mogoče dandanes, ko izza vsakega ogla štrli kak brezverski nos, ko na vsakih pet korakov naletiš na kak Schopenhauer-jev zadek, vreden, da mu primažeš petindvajset pristnih batin v dodatek. Huš, kakó je mrzlo!

Brezverci trdè, da mraz vse reči skrèi. Temu

fizikalicnemu zakonu so najbrž podvrženi tudi moji možgani, kajti kar nič več ne morem misliti; ali morda res vže a priori nisem umel misliti, kakor to trdi goriški sofist o učiteljih slovenskih?

Kaj postane iz moje filozofije? — Sigurna konfuznost! Vedite, č. g. urednik, modrovanje je bilo vže od nekdaj moj „sport“. Največ, kar se spominjam, sem filozofiral kot lačen dijak, kadar v žepu ni bilo nič okroglega, da bi utešil mrmrajočega kuharja. Ves moj takratni filozofični sistem sukal se je okoli „borbe za obstanek“. Bil sem torej

nevedé privrženec darwinizma, da si Darwin-ovim delom še do danes nisem videl niti platnic. Sedaj pa sploh imam (zlasti v novejšem času) grozen strah pred vsemi učenimi deli. Bojim se pedagoških in drugih klasikov, na filozofične avtorje še niti misliti ne upam, kajti če človek ne zna misliti, ne ume tudi zlatega zrnja ločiti od puhlih plev, — in potem je izgubljen. Ko bi bil jaz kak oblastnež, dal bi vse te „nebodijhtreba“ sežgati. Tako bi se vsaj nikdo ne „pohujšal“ in ne nalezel „krivih naukov“.

Kakor rečeno, za svojih „poveršnik“ studij bil sem nehotoma darwinec. Kasneje me je pa vsakdanje življenje uverilo vedno bolj o istinitosti „borbe za obstanek“. Videl in čutil sem sam, kako močnejši želi pohrustati slabejšega, gledal sem, kako se narod bori z narodom, stranka s stranko, stan s stanom, list z listom, brat'z bratom, človek — s človekom. (Na živalstvo in rastlinstvo se niti ozirati nočem.) Kdor tega ne vidi vsak dan, je zares slep. Pa kaj žlobudram! Goriški človekoljub me izvestno proglasi za darwinca ter moj greh zarezhe na rovaš — učiteljstva slovenskega.

Nič ne dé. Z nami itak sme pometati kdor bodi, vsaj nam je Bog dal dovolj potrpežljivosti. Šolstvo pa je tudi priljubljeno torišče, na katerem hoče vsak preobratiti svoje kozolce, naj ga k temu silijo ali „umstveni razlogi“ ali hudobija in zloba. — To je vsecko jedno!

Ako kdo s šolstvom našim in z učitelji mrevari, kakor mačka z mišjo, še mu tega po besedah „Rim. katolika“ niti *zameriti* ne smeš. Le poslušajte: „Najmanj seveda nam smejo zameriti gospodje učitelji sami, ker govorili smo z njihovimi lastnimi besedami“ (zasukanimi in iztrganimi) — p. 294. Zato predlagam, naše „višje stališče“ bodi to-le: Ako te kdo klofuti v levo lice, pomoli mu še desno ter se mu zahvali! Ako ti kdo plune v obraz, spodobno se obriši ter mu poljubi roko! Ako pa še ne dá mirú, tedaj pa vže veš, koliko je ura bila. Treba se bo ravnati po besedah pesnika:

„Tú je vrč poln! . . . Poškropite
Glávo vročo mu! Ostanek
Piti dajte mu!“

Taka bolezen sploh ni lahko ozdravljiva; k večjemu bi po Kneipp-ovi metodi koristil kak „Oberguss.“ —

Zona me obhaja, pomislivši, kaj bode iz slovenskega učiteljstva, ki je takó lehkomisljeno zabredlo na pota racionalizma. „Pokazati smo hoteli, kak bi moral biti vzor-učitelj, ako se dosledno izobrazí v duhu šolske postave in knjig, ki so od države same potrjene. Moral bi se razviti v polnega racionalista, brezovca“ („R. K.“ p. 284). — To je hudo, g. urednik! Zapriseženi smo na sedaj veljavne šolske postave, katere spolnovati je sveta dolžnost, kajti „dajte cesarju, kar je cesarjevega;“ . . . ako jih pa spolnujemo,

zgubimo vso vero in zapademo h . . . — Sicer pa uči isti „dosledni“ doktor na str. 293 svojega glasila: „Mi vemo dobro, kak konec imajo navadno te vrste komedije (namreč pajdašenje s češkimi kolegi). Upamo, da bodo to sprevidela tudi oblastva, katerim je učiteljstvo dolžno pokorščine.“ — Zdaj pa se še naj kdo čudi, če me zapuščajo vsi „umstveni razlogi“, vsa filozofija!

In dalje: „Učitelj se pa mora preič hočeš-odeš podereči postavi, ki se sklene v državnem zboru (kedaj?), da-si bi ga ta *spet podvrgla cerkvenemu nadzorstvu*“ (p. 294). V tem grmu tiči zajec! To je „punta dell' arco“ vaše verske šole, „da bi ga *spet podvrgli cerkvenemu nadzorstvu*“, t. j., reči hočete: Duhovnik bodi poveljnik, učitelj pa njegovo slepo orodje brez miali in brez volje, njegov ponižni sluga. Aha! — Vse hvalevredna Vaša odkritosrčnost, g. doktor!

Toda tolažimo se, ker: „Tempora mutantur, et nos mutamur in illis.“ — Svaka sila do vremena!

Zanimalo še bode čitatelje zvedeti, da so „zavezniki“ pravi trinogi, katerih delovanje pa je brezvpešno, kajti „ . . . gospodje(!) zavezniki“ naj bi pa dobro premislili, da se *silo, se strahovanjem ne dosežejo ničesar*. Posebno naj bi ne zabili, da so *popolnoma odvisni od drugih* (od dr. Mahniča?), neučiteljskih sil, in da njih osoda (ker so fatalisti, ka-li?) ni v njihovih rokah (p. 294).

Kdor si torej želi srečnih časov nazaj, ko so učitelji sedevali pri egiptovskih loncih polnih mesá, naj sproži reakcijo proti „zavezi“, slava in podpora mu ne izostane. „Reakcije je treba v ljudskem učiteljstvu, in ta reakcija izide izmej učiteljstva samega, reakcije nasproti liberalizmu — nazaj h krščanskim načelom“ (sigurno s preziranjem sedanjih šolskih postav), „nazaj k zvezí z duhovščino (kdo trga to vez?)! V to naj se *dobro misleci* (ko pa nikdo misliti ne zna) učitelji poprimejo „Učiteljskega Tovariša“ ter naj, krepko odločno povdarjajo oč krščanska načela, pričnejo z reakcijo. Duhovni pa naj jih pri tem i gmotno podpirajo“ (p. 294). Živela konkurenca!

Na isti strani se še izrečno obrača na kranjsko učiteljstvo, od njega pričakuje preobrat, reakcijo. Tovariši! Ako Vam je všeč nesloga, nejedinstvo, tedaj ubogajte „našega prijatelja“.

Gospod urednik! Ali nisem dober tolmač naj-novejše filozofije? Toda pustimo filozofe pri miru!

Kakó vže poje Schiller:

„Gefährlich ist den Leu zu wecken!

Verderblich ist des Tiger's Zahn,

Jedoch der schrecklichste der Schrecken,

Das ist der Mensch in seinem Wahn.“

Zdravstvujte! Vaš Sibirčan.

Dopisi in druge vesti.

Iz šostanjskega okraja. (Jože Hrastnik †) Neizprosljiva smrt posegla je zopet v naše vrste. Dne 14. t. m. proti osmi uri zjutraj naredil je naglo in nesrečno smrt naš dragi sodrug, gosp. Jože Hrastnik, učitelj v Šmartnu ob Paki. Komaj 26 let star, toraj v najlepši dobi življenja, moral je zapustiti svoje tovariše, svoje prijatelje in šolsko mladino, kojo je ljubil čez vse. Nehoté prišle so mi na misel besede našega Stritarja „Človek sicer krona stvarjenju a osodi igrača“ — kajti pri smrti pokojnega morala je igrati osoda glavno ulogo. Kdor ga je poznal, reči mora, da je bil blaga duša v besede pravem pomenu. Izboren tovariš, ljubeznjiv prijatelj bil je tudi skrben učitelj svojim otrokom. Vrh tega ni pozabil svojih dolžnosti kot narodnjak, ter zvesto deloval za svoj narod — za svojo domovino. Bil je pravi človeko-pravi domoljub. Kaj toraj mora zato, da se je osoda spravila na njega ter pretrgala nit njegovemu življenju? Rakev, hranjajoča njegovo truplo, hrani sedaj črna zemlja paškega pokopališča a njegov duh plava visoko nad nami, nad širnimi oblaki. Prepričan sem, da imamo vsi le jedno željo, da naj mu bode zemlja lahka in blag nam njegov spomin.

K.

S kraške samote, 15. januarija. (Življenje kraškega samotarja; — „učiteljska himna“; — skladbe † A. A. Lebana; — prof. Ant. Bezenšek.) Ne da bi se Vam hotel laskati, gosp. urednik, nego odkrito povem, da mi „Popotnik“ ugaja od lista do lista bolj in bolj. Zategadelj sem sklenil, da se Vam tudi s kakim dopisom časih oglasim. Kraj, kjer živim, ni sicer také imeniten, da bi se v njem Bog si ga vedi koliko važnega pripetilo. Vas naša leži na hribčku v vinorodnem kraju; okrožena je z lepimi gozdiči. Ker vodijo slabe poti do nas, le redko tukaj vidiš kakega izobraženega človeka. No, vendar zato jaz še ne obupam. Ljudstvo je z mano zadovoljno, in jaz ž njim. Po letu se sprehajam po senčnatih gozdičih in po raščevitem*) polji; po zimí pa se ves zakopam v svoje knjige, pišem, godem, také da mi ni nikdar dolgočasno. Vrhú tega mi kozarček pristnega terana dobro telne. Društva jaz ne iščem — imam svoje vzroke za to — a tudi društvo mene ne. No, vkljub temu privatno ali po časnikih doznavam, kakó se kaj tovariši gibljejo po širnej slovenskej domovini in lahko Vas potem takem obvestim o marsičem.

Veseli me, da se tovariši mojega okraja baje vže ozbiljno pripravljajo, da dostojno vzprejmó gg.

*) Ta lepi izraz sem slišal od svojega učenca. Raščevito polje = polje, na katerem vse lepo raste. Nemeč bi dejal: ein üppiges Feld. Dop.

zaveznike o letošnjih binkoštnih praznikih v Trstu. Ali veste, g. urednik, kaj je meni o tej priliki prišlo na um? Zdi se mi, da bi bilo dobro, da bi takrat iz sto in sto učiteljskih grl zadonela „učiteljska himna“ — „Zavezna“. Morebiti bi ugajala tudi tista, ki je bila natisnena v 10. št. lanskega „Popotnika“, saj je bil ž njo zadovoljen celó odličan slovensk pesnik. Nasvetoval je le sledeči prav neznačni varijanti: zadnja vrstica 1. kitice naj bi se glasila:

„Da vspéšno délavni bi bili“,

a 4. vrstica 3. kitice:

„Da bo „Zaveza“ nam cvetéla“,

Z veseljem Vam naznanjam, da je pesniku omenjene „Zavezne“ obljubil skladatelj gosp. prof. Fr. Gerbič, da jo uglaši. Ni dvomiti, da se bode gosp. Gerbič, ki je nekdaj sam bil ljudski učitelj, znal vglobiti v duh te pesmi ter da nam poda veličasten moški zbor, na čemur mu bode hvaležno vse zavedno učiteljstvo slovensko. Vrlemu skladatelju kličem vže v napreje: Hvala in slava!

Dobro bi pa bilo, da bi imeli še kako primerno skladbo za mešan zbor. Na nastopne besede bi se morda dal zložiti lep napev:

Tovarišem!

1.

Tovariši predragi vi
In ve tovarišice:
V veselji polnem naj žari
Denš se naše lice!

2.

Napóčil je veseli dan,
Dan našega združenja,
Slovenski šolnik, spoštovan,
Praznuje dan vstajénja!

3.

Svobode svoje mu je mar
In mar mu je napredka,
Za sveto domovinsko stvar
Deluje brez preslédká!

4.

K „Zavezi“ pristopimo vsi,
Kar nas je naokóli
Ter zdúšno se trudimo vsi
Na čast slovenskej šoli!

Pesem le-to je zložil isti učitelj kakor „Zavezna“. Morebiti se potruđi nadarjeni naš tovariš Volarič, da ji zloži primeren napev.

Ker vže o skladbah govorim, naznanjam, da je III. zvezek „Skladeb“ Avg. Armina Lebana, prišel na dan ter se dobiva pri pokojnikovem bratu v Avberu (pri Sežani) po 45 kr. (s poštnino vred). O tem zvezku je „Slov. Narod“ prinesel še najbolj stvarno in dokaj ugodno oceno. Le gledé na to, da se skladatelju (ozir. uredniku) hudo zamerja, da

je „vencu vipavskih narodnih pesmij“ uvrstil tudi „Hej Slovani“ in „Hrr na vraga!“ zdi se mi, da se pretira, zakaj omenjeni pesmi ste med nami postali takorekoč narodni ter se „vencu“ kaj lepo podajete.

„Slovenec“ pa Leban-ove skladbe obsoja, ker so „zaljubljene“, „umazane“. Do zdaj so skušali nekateri gospodje obsojati erotične pesmi; po načelih teh „kritikov“ pa sedaj tudi takih pesmij ne bomo smeli uglasbovati! Lepa tudi ta! Kam pridemo s takimi nazori? Rad bi videl, kako obliko bi imela katera si koli bodi literatura brez najmanjše erotike v pesmi in skladbi! — Prav netovariški je pisal o teh skladbah tudi „Učiteljski Tovariš“. Temu nasproti navajam tu le sodbo, katero je izrekel strokovnjak, g. Danilo Fajgelj: „Avgust Leban je bil zares rojen skladatelj. Zvezek je prav ličen, in kompozicije so tolike vrednosti, da, če Slovenci tega zvezka ne pokupijo, potem je ni pomoči več!“ Se ve, da nekaterim nič ne ugaja, kar prihaja s Primorske ali s Štajerskega*). . . No, pa naj preidem do drugega predmeta!

O izrednem odlikovanju Svojega vrlega sotrudnika, gosp. Antona Bezenšek-a ste vže pisali. Jaz, ki sem ponosen na to, da smem gospoda Bezenška imenovati svojega prvega prijatelja, lahko vam danes poročam o njem, da je literarno izredno delaven. Po nalogu odbora družbe sv. Mohorja piše sedaj narodopis Bolgarov in Srbov, ki izide l. 1892. s podobami v obliki večernic. Potem bode gosp. Bezenšek opisoval tudi druge narode po balkanskem poluotoku. Ob enem spisuje etiko za bolgarske šole. Bog daj ljubo zdravje vrlemu pisatelju in vzornemu rodoljubu, da vse postavljene si načrte izvrši sebi in slovanskej domovini na čast! —

Kraški samotár.

Gradec. Izvršivši določbe § 18, alineja 2. štaj. dež. zakona z dne 4. svečana 1870, odlomek II. je c. kr. dež. šol. svet štajerski dosedanjo uvrstitev ljudskih šol v plačilne razrede revidiral in pri tem nastopne šolske kraje uvrstil v više razrede, namreč: šolo Rottenmann iz drugega plač. razreda v prvega; šole Mitterdorf (okraj Aussee), Gleichenberg (Feldbach), Schwanberg (Deutsch-Landsberg), Wildalpe (St. Gallen), Mariagrün in Waltendorf (graška okolica), Pöls (Judenburg), Seckau (Knittelfeld), Lipnica (deška šola), Göss (Ljubno), Johnsbach (Lietzen), Kalwang (Mautern) in Oppenberg (Rottenmann) iz tretjega v II. plačilni razred. — Iz četrtega plač. razr. prišle so v tretji plač. razred sledeče šole: Etmisll in St. Ilgen (Aflenz), Haslau

(Birkfeld), Teharje (celjska okolica), Lassnitz-Zeierling (Deutsch-Landsberg), Podsreda (Kozje), Hohenbruck in Unterlaun (Fehring), Trautmannsdorf (Feldbach), Braslovče (Vransko), Baumgarten (Friedberg), Waldstein (Frohnleiten), Sv. Florijan in Vitanje (Konjice), Engelsdorf in Unterpernstätten (graška okolica), Sv. Magdalena na Lemberg-u (Hartberg), Ernoš in Frauenberg (Lipnica), Sv. Jurij (Sv. Lenart), Blanca (Sevnica), Cven (Ljutomer), Vuhred (Mahrenberg), Kamnica, Fram in Lehen (mariborska okolica), Ponikva in Sv. Vid (Šmarje), Ljubno (Gornjigrad), Hajdin (ptujška okolica), Halbenrein in šola radgonske okolice (Radgona), Artiče, Globoko, Pišce in Videm (Brežice), Kostrivnica (Rogatec), Kamenica [Gams] (Stainz), Sv. Janž in Stallhofen (Voitsberg), Sv. Martin in Poličane (Slov. Bistrica), — Nasprotno pa se je prestavila dekliska ljudska in meščanska šola v Mariboru iz prvega plač. razreda nazaj v drugega. Gledé šol v Donawitzu, Vordernbergu, Magdalenskem predmestju v Mariboru revidirali se bodo še le takrat plač. razredi, kadar se tam osnujejo nameravane samostalne dekliske šole.

— (Iz c. kr. štaj. deželnega šolskega sveta). V svoji seji dne 9. t. m. je c. kr. dež. šolski svet vzel poročila o nadzorovanju dež. spodnje gimnazije v Ptuj in o kmetijskem tečaju za ljudske učitelje, ki se je vršil lansko poletje na mariborski sadje- in vinorejski šoli, na znanje, je predlagal c. kr. ministerstvu za uk in bogočastje, naj se ustanovi za graške 3 državne srednje šole posebno mesto učitelja telovadbe, je javil dosedanji začasni 4. razred. na ljudski šoli v Sevnici javnim, je odobril, da se ustanovi k ljudski šoli v Piber-u ekspositura v Afling-u in je privolil, da nadučitelja Jakob Budu-a pri Sv. Benediktu v Sl. gor. in Jurij Bregant pri Negovi menjata s svojima službama.

Ljubljana. (Enketa za izdavanje slovenskih šolskih knjig.) Da se izvrše sklepi deželnega zbora kranjskega gledé šolskih knjig slovenskih, sklical je deželni odbor enketo, ki naj bi določila, katere knjige naj se izdado najprve. V imenu dež. odbora poročal je g. dr. Vošnjak. V enketi so: gg. deželni šolski nadzornik J. Šuman, gimnazijska ravnateljca A. Senekovič in F. Wiesenthaler, obrtne šole vodja J. Šubic, profesorji Fr. Levec, F. Orožen, S. Rutar in učitelji A. Funtek, J. Tomšič, A. Žumer in J. Belé. Po sklepu enquete izdale se bodo naslednje knjige: Berilo za 5. in 6. razred v dveh delih, berilo za 7. in 8. razred s kratko poetiko kot tretji del; računica za osemrazrednice, zemljepisje v treh delih, naravoslovje. navod za obrtne spise in slednjit slovensko berilo za realke in učiteljske pripravnice.

*) Da smo ta del dopisa priobčili, nismo še priznali, da se o stvari strinjamo z g. dopisnikom. Vendar pa menimo, da je III. zvezek A. A. Leban-ovih skladb vsekako vreden, da ga priporočamo. Uredn.

Nemčija. (Šolske reforme v Prusiji.) Prusko ministerstvo pripravlja obširno izjavo o šolskem vprašanji. Objava izide v obliki knjige in bode obsegala gradivo, katero se je o tej zadevi nabralo v naučnem ministerstvu. Poseben odsek sedmih članov bode pregledal in uredil to gradivo. Odsek pa ne bode študiral le tega gradiva, temveč hoče ogledati več boljših srednjih šol v Nemčiji, da se preveri o njih vspehu in poizve, kake premembe bi bile potrebne.

(C. kr. dež. šolski svet Kranjski) dovolil je — kakor poroča „Sl. N.“ — tovarniškima tvrdkama „P. Ladstädter & Söhne“ in „J. Oberwalder & Comp.“, da napravite v Domžalah zasebno jednorazredno ljudsko šolo z nemškim učnim jezikom.

(Cesarjev dar.) Presvitli cesar podaril je šolski občini Gorica za zgradbo šole 200 gold. podpore.

(Nova dekliška šola) se ustanovi pri Št. Jurju ob južni železnici.

(Tečajji za kmetijski pouk) odprejo se pri ljudskih šolah v Ločah in pri Sv. Lovrenci v Sl. gor. za dečke, ki so odrasli vže vsakdanji šoli.

(Umrli) je dne 9. t. m. v Gorici pri usmijenih bratih g. Zdravko Preložnik, bivši učitelj v Borštu (Istra). Rojen 1858 v Spitaliču pri Konjicah, izdihnil je torej blag tovariš, ki je dalje časa za sušico bolehal, svojo dušo v najlepši dobi življenja. Blag mu spomin! N. v. m. p.!

(† Dr. Lazar Lazarevič.) V nedeljo 11. dne t. m. umrl je v Belemgradu ženijalni srbski pisa-

telj in nekdanji telesni zdravnik kralja Aleksandra I. dr. L. Lazarevič. Pokojnika so prištevali mej najboljše srbske pripovedovalce, ki je srbsko književnost okrasil z mnogimi uzornimi deli. Nekatera njegova dela so prevedena na francoski in ruski jezik. Imenovali so ga ruskega Turgenjeva. Bil je tudi izvrsten lečnik in član mnogih znanstvenih in književnih društev.

Premembe pri učiteljstvu. Gosp. Franc Frisch, mešč. učitelj v Celovci, pride za nadučitelja na I. deško šolo v Maribor; gospodč. Matilda Dertina, zač. učiteljica na dekliški meščanski šoli v Mariboru je ravno tu stalno nameščena. Gg.: Mavro Tramšek, učitelj v Sromlah in Gabrijel Jaunik, učitelj pri Gornji Sv. Kungoti, postala sta nadučitelja na svojih mestih. Kot učitelja-voditelja sta nameščena: gosp. Ivan Stukelj, poduč. v Št. Lovrenci pod Prežinom, v Svetini: g. Ivan Hönigmann, okr. pom. učit. za brežiški pol. okraj, pa v Polji. — Nadučitelj v Zdolah, g. Tomaž Kunstič pride za učitelja na Polzelo, g. Slavko Flis (Pilštanj) pa na Bizeljško. — G. Franc Witzmann, poduč. pri Sv. Barbari pol. Vurberga imenovan je učiteljem v Ribnici ob kor. žel. — Nadučitelja, gg.: Jurij Bregant v Negovi in Jakob Budna pri Sv. Benediktu v Slov. gor. ter učitelja, gg.: Vekoslav Arnečič v Št. Ilu v Slov. g. in Miha Vavhnik v Šmartnem pri Slov. gradci so s službami menjali. — Kot zač. podučiteljici ste nameščeni graški učit. kandidatini, gospodč.: Ana Seitz v Št. Lovrenci ob kor. žel. in Serafina Puchleitner v Ormoži. — G. Jože Hrastnik, učitelj v Šmartnem na Paki je 17. t. m. umrl. R. i. p.!

Raznoternosti.

(Učitelj nadvojvodinje Elizabete), pokojnega cesarjeviča Rudolfa hčerke, ki je dopolnila dne 1. septembra p. l. sedmo leto svoje dobe, postal je meščanski učitelj Viljem Kohler. Visoka učenka se je sicer vže učila s svojo gouvernanto elementarnih predmetov, a novemu učitelju je poučevati čisto od začetka brez ozira na prejšnje znanje nadvojvodinje v predmetih v obsegu ljudske in meščanske šole. Za to so odmenjene 3 ure na teden vsakokrat od 9—10 predpoldnem. — To je prvi slučaj, da je odbran za poučevanje uda cesarske obitelji ljudski učitelj. Viljem Kohler je star 30 let in je sin kleparja v Weitri, kjer je dovršil 5razredno ljudsko šolo. Do l. 1880., katerega je postal učitelj v Währingu, obiskoval je učiteljišče v Dunajskem Novem mestu. Od l. 1886 služboval je kot meščanski učitelj tudi v Währingu. Svojo novo službo nastopil je 2. januarja 1891.

[Cuore] kakor poroča „Ljublj. Zvon“, je ljubljanski knjigar J. Giontini kupil slovenski prevod znanega dela de Amicisovega. Prelagateljica, gospodičina Janja Miklavčič v Št. Vidu nad Ljubljano, prikrojila ga je kolikor potrebno razmerju našemu in izpustila nekoliko stvari, katere bi ne sodile mladini slovenski. Prevod izide v kratkem v štirih zvezkih, vsak zvezek z lično barvano podobo na zavitku.

[V švedskih dekliških šolah] se bode v bodoče učili tudi kuhati. Pouk v kuhanji bode dopoldne, da bodo učitelji in učenke za kosilo pojedli, kar bodo skuhale. Učenke se bodo razdelile v več oddelkov po pet učenk in vsak tak oddelk imel bode skuhati jedno jed. Vsaka učenka bode morala učiteljici pismeno poročati, kako in od česa je jed pripravila. Nadejajo se, da na ta način izgojé dobre gospodinje.

[Jean Nicot] je — kakor znano — prvi vpeljal tobak na Francosko in tako francoski državi odprl nevsahljiv vir dohodkov. Zato mu sedaj name-ravajo Francozje postaviti spomenik. Jean Nicot je bil francoski zastopnik na Portugalskem, odkoder je leta 1560 poslal prvo tobačno seme v svojo domo-vino. In šestdeset let pozneje je vže kardinal Richelieu uvel na Francoskem davek na tobak. Leta 1830 je znašal tobačni davek vže 45 milijonov frankov in v naslednjih petdesetih letih se je vže povikšal na 242 milijonov. Vsega vkupe je dobila francoska vlada do današnjega dne 9 milijard (9000 milijonov) frankov tobačnega davka. Jean Nicot je pa poslal tobak na Francosko le kot sredstvo zoper „gla-vobol, protin strup“ itd. (sprva se je prodajal to-bak le po lekarnah), in gotovo ni sanjal, da bo ta rastlina tako koristna za francosko državno bla-gajnico.

[Kaj je vzrok letošnji hudi zimi?] Francoski učenjak Emil Gautier trdi, da je temu kriv „zalivski tok“, ki se pretaka od Mehikanskega zaliva preko Atlanskega morja do visoko na severu ležečega Spicbergen in ravna s svojim toplim vo-dovjem temperaturo po zahodni Evropi. Od nje-gove toplote ima Francoska svoje krasno in milo podnebje, Irska pa svojo bujno rast. Zato so neka-tera Norveška pristanišča vse leto brez ledu, na pr. najsevernejše mesto na zemlji: Hamerfest, katero dobiva tudi drv in drugega lesa po tem toku. Ta topli tok pa ohladi vsako leto ledene gore, ki se

nahajajo po polarnih krajih zadi za Izlandijo. Spomladi se namreč ločijo in začno plavati proti vzhodu in zahodu in vplivajo na poletensko temperaturo po Evropi. Ti ledniki plavajo zelo počasi cele tedne in mesece proti zalivskemu toku. Velikokrat se pri-meri, da v severno Ameriko jadroči parniki sreča-vajo še oktobra in novembra, včasi celo še janua-rija meseca ledovje, ki se je ločilo vže spomladi od svojih severnih krajev. Kadar priplavajo v toplo vodovje zalivskega toka, začno se tajati, ali ker so ogromni in jih je silno veliko, porabijo jako veliko toplote in ohlade zatoraj neizmerno močno topli tok, da ne more več tako blagodejno vplivati na temperaturo zahodne Evrope. Ravno lani pa je bilo zelo veliko lednikov po polarnih krajih ter so se jako pozno ločili.

[Homerov ciklop] ni fantazija. Takovo ano-malijo človeškega bitja pokazal je te dni profesor Olshenzen na svoji kliniki v Berlinu. Dotičnik ima samo jedno oko, a na sredini čela nad očesom nahaja se nos.

[Časnikov] izhaja na vsej zemlji okoli 43.010 in sicer v združenih državah Severno-ameriških 17.000, na Angleškem 6000, na Nemškem 5500, na Francoskem 5000, na Laškem 1400, na Avstrijskem 1200, na Ruskem 800, na Holandskem in v Bel-giji 600, na Japanskem 2000. Newjorskega časnika „The World“ izhaja vsako leto po 100 milijonov izvodov.

Listek upravnništva.

Današnje številko smo poslali: a) naročnikom. Plačano naročnino potrdili smo na ovitku; ako bi se bila pri katerem pripetila kakšna pomota, pro-simo naj to blagovoljno naznani upravi: „Zaveza — Krško“, da pomoto popravimo. b) Vsem, kate-rim smo poslali 1. številko na ogled, in ki nam je niso vrnoli; kdor tudi 2. številko obdrži, smatramo ga za naročnika.

Ob jednem naznanjamo, da imamo na razpolo-ganje še nekaj popolnih iztisov „Popotnik-ovih“ letnikov od 1886., 1887., 1888., 1889. in 1890. l., katere oddajamo po navadni ceni, dokler nam jih ne zmanjka. Tudi s posameznimi številkami teh letnikov lahko še postrežemo, če se kdo zanj oglasi.

Upravništvo.

Št. 14, III. Razpis natečajev.

Na trirazredni ljudski šoli pri Sv. Ropertu se umeša **podučiteljsko mesto** z dohodki po IV. plačilnem razredu, prostim stanovanjem in kurjavo.

Prosilci naj svoje redno obložene prošnje potom predstojnega okr. šolskega sveta vložijo do konca meseca januarija t. l. pri krajnem šolskem svetu Sv. Ropert v Slov. gor.

Okr. š. svet Sv. Lenart v Sl. g., 3. jan. 1891.

Predsednik: Hein s. r.

Št. 584.

Na dvorazredni ljudski šoli v Gorici se umeša **podučiteljsko mesto** z dohodki III. plač. razreda definitivno, event. tudi provizorično.

Prosilci in prosilke za to mesto naj svoje redno podprte prošnje potom predstojnega okr. šolskega sveta vložijo do 15. februarja t. l. pri krajnem šolskem svetu v Gorici, pošta Rečica.

Okr. šol. svet Gornji grad, dne 2. jan. 1891.

Predsednik: Dr. Wagner s. r.

Vseбина. I. Učitelj, skrbi tudi za svoje zdravje. (Za nagrado.) (I.) — II. Ovire povoljnemu učnemu in vzgojnemu vspehu na ljudski šoli, itd. (II.) — III. Iznajdba knjigotiskarstva. (II.) (G. Majcen.) — IV. Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev.“ — V. Društveni vestnik. — VI. Pisma iz Sibirije. (II.) (Sib.) — VII. Dopisi in druge vesti. — VIII. Raznoternosti. — IX. Listek. — XI. Natečaji.